

an onze jonge
n, voldoen we
teur van „De
gaande onze
arbeid als Pro-
Kerk in Zuid-
zijn gedichten
kende naam.
missie uit drie
L. Kerk en de
en Statenbijbel
naam gemaakt
relddeelen.
Paarl (Kaap-
Ds S. J. Du
Transvaalse
ts (spreek uit
Frankrijk af-
andere Hoge-
Du Toit eenigen
vertrokken naar

olet, wordt af-
vaderen uit dit
plaats heeft
Als beloning
adelstand ver-
het dak. Het
ven, vogels die
als te schuilen.
Du Toits heeft
cht, waar thans
Kaaprovinsie,
de Ds S. J. Du
verzaam leven
van 469 blad-
as afleiden van
te zeggen, dat
ikaansche taal-
enootschap van
enootschap was
vertaling". Dit
periode van 60
e worden.
Wie kent niet

land,

„Di Afrikaanse

„

naal

e vergelijkt met
Bijbelvertaling”,
jaren deze heel
de taalbeweging
regte Afrikaners.
eweging in 1914,
moet ons 'n eie
algemeen is ge-
het Afrikaansch

S. O. LOS.
ordt vervolgd.)

KUNST

om de wereld van
01. — P. N. van
rdam, 1937.

igszins nieuwen
een groote be-
land, het eigen
en. De nieuwe

t grootsche ver-
geworden. Tien-
j, sinds vooral
gaven tot het
In de vorige
nden, en zelfs
zen, maar haast
grooten uit de
iel, Oltmans, ze
setstuk en zijn
. De moderne
neent dergelijke
kunnen lezen.
om—Toussaint,
zielkundige tee-
sniettemin niet
radig voor ons
zij, die kunnen
overgeven aan
enieten dikwijls
die der gevierd-

Omstreeks 1900 is er wel een nieuwe histori-
sche roman ontstaan, en hebben Prins, van Oordt,
van Moerkerken en anderen hun lezers in ver-
beelding naar vroegere tijden teruggevoerd, maar
hun namen klinken vele jongeren als historische
in de ooren, ze kennen hun werken niet meer.

Nederlanders zijn nooit hevig enthousiast ge-
weest voor hun groot verleden.

Als onze helden, wier namen in de geschiedenis
van andere volken een plaats innemen, hier, naar
buitenlandsch voorbeeld, met een standbeeld ver-
eerd waren, dan zouden vele nu leeg stadspleinen
een beter aanzicht vertoonen. Onze nalatigheid
wordt dikwijls goedgepraat met den bekenden
dooddoener, dat onze liefde zich niet naar buiten
toont, maar in het hart diep gevoeld wordt.

Wat weten wij, Hollanders in doorsnee, van
onze groote ontdekkers en zeehelden af? Wij zijn
trotsch op een groot overzeesch rijk, dien „gordel
van smaragd”, maar wat weten we van hen, die
dien gordel moeizaam vervaardigden voor de Ne-
derlandse maagd? Een enkele naam klinkt nog
zeer duidelijk door, de meeste zijn alleen te vin-
den in geschiedboeken.

De boeiende verhalen van de eerste zeetochten,
zoo rijk aan avonturen, als de rijkste fantasie
nauwelijks zou kunnen verzinnen, liggen meestal
nog onbenut verborgen in de stuntelig geschreven
scheepsjournalen van hen, die beter met het
zwaard dan met de pen vertrouwd waren.

Het zijn slechts weinigen, die weten, dat deze
journalen, voorzien van geleerde aantekeningen
en voortreffelijke verklarende gegevens, voor een
deel zijn uitgegeven in de werken van de Linsch-
oten-Vereeniging. Voor het groote publiek zijn ze
vrijwel onbereikbaar.

Daarom is het een voortreffelijke gedachte ge-
weest, enkele bijzondere personen in breeder kring
bekend te maken. Onder redactie van Dr J. H.
Kernkamp verschijnt nu een serie boekjes: „Pa-
tria, vaderlandsche cultuurgeschiedenis in mono-
grafieën”. Het eerste deeltje daarvan is het boven-
genoemde van Mollema, die Olivier van Noort en
zijn tocht beschrijft.

In een korte inleiding tracht de schrijver den
lezer zich het Rotterdam van 1600 te doen voor-
stellen, om te verklaren hoe men een man als van
Noort, een herbergier, kon benoemen tot admi-
raal van de vloot, die opdracht kreeg de geheele
aarde om te zeilen.

Een korte levensbeschrijving geeft een toch wel
volledig beeld van den herbergier-admiraal, die
als kapitein bij de infanterie zijn merkwaardig
leven eindigde.

De weg naar Indië was den Nederlanders kort
te voren bekend geworden, door de geslaagde
reis van Cornelis de Houtman en spoedig daar-
op vertrokken de eerste schepen om handel te
te gaan drijven in het rijke gebied dat door de
Portugeezen in bezit was genomen. De eigen weg,
dien de Hollanders hadden willen banen, om de
Noord, langs Nova Zembla, was gesloten gebleven.

Doch er was nog een toegang: de route door
siraat Magelhaes, langs de onherbergzame streken
van Vuurland. Deze was minstens zoo gevaarlijk
als de weg langs de stormachtige Kaap de Goede
Hoop, maar bood aan den anderen kant extra
voordeelen. Zuid-Amerika was Spaansch gebied,
en dus kon men in die streken den vijand afbreuk
doen, zijn schepen nemen en zijn handel belem-
meren en tevens nog doorvaren naar Oost-Indië,
om daar meer vreedzamen ruilhandel te drijven
met de inlanders.

De Houtman werd de wegbereider voor de Oost-
Indische Compagnie, die het monopolie van den
handel op Indië zocht te verkrijgen door lang-
zame verdrijving der Portugeezen en inbezittingen
van de eilanden, waardoor een machtig koloniaal
rijk is ontstaan.

Olivier van Noort werd uitgezonden met het
zelfde doel, dat later de West-Indische Compagnie
beoogde: door kaapvaart den vijand afbreuk te
doen, met geweld diens handel te belemmeren en
zijn zilver buit te maken.

Het grootste gedeelte van zijn boek heeft Mol-
lema gereserveerd voor het journaal van Van
Noort, waarin deze uitvoerig de reis beschreef. Om
den lezer van de twintigste eeuw niet af te schrik-
ken, heeft hij de taal van den 16den eeuw
gemoderniseerd. Ten deele is dit jammer, omdat
de taal juist een typeerende kleur geeft aan een
historisch verhaal, maar ten volle is het verklaar-
baar, omdat het verhaal er goeddeels onleesbaar
door zou geworden zijn. Bovendien is het journaal
zeer sterk bekort. In eigen woorden vertelt de be-
werker wat er dagelijks gebeurde. Daardoor is het
een journaal geworden, met getrouwe aanduiding
der data, zoodat men van dag tot dag de reis
kan nagaan, en ook is het wel naar Van Noort,
maar het is niet meer van Van Noort.

Toch is voor het doel van het boekje, om n.l.
deze reis aan een groote groep belangstellenden
te vertellen, zulk een methode haast onontbeerlijk.

Er zijn nu niet een groot aantal noten noodig,
om de noodzakelijke verklaringen te geven, maar
deze kunnen gewoon in denzelfden stijl ingevoegd
worden. Journaal en beschrijving vloeien zoo in-
een. Een andere methode zou natuurlijk mogelijk
zijn geweest, maar zoo kan het heel goed.

De lezer ontvangt zoo zonder ophef het aan-

grijpend verhaal van dezen tocht met vier schepen,
waarvan twee nauwelijks 50 ton groot waren, het
verslag van geleden ellende, teleurstellingen, mui-
terij, ijzeren tucht, en een compleet zeeslag, met
den zorgvollen terugtocht op 'leenig overgebleven
schip, nog bemand met 45 koppen.

De mooie platen en historische kaarten verdui-
delijken uitnemend dit boekje, dat door zeer velen
moge gelezen worden, omdat het recht doet aan
een man die verdient voort te leven in de her-
innering, als een der bouwers van een groot ver-
leden. Een goed begin van deze serie.

Gr.

H. S.

VAKWETENSCHAP EN PRAKTIJK

De studie der geneeskunde.

II.

Zooals wij in het vorig artikel zagen is de aan-
was van het aantal artsen de laatste jaren zeer
toegenomen. De uitbreidingsbehoefte, het aantal
artsen dat er meer geplaatst kan worden door de
vermeerderde bevolking, wordt becijferd op 58.
Zooals ieder weet is het aantal artsen dat elk jaar
afstudeert echter grooter, hierbij moet men wel
bedenken dat door overlijden, pensionneering of
neerleggen der praktijk er jaarlijks ook een aantal
artsen afvloeien. In het algemeen wordt de prak-
tijk vóór het 65ste jaar neergelegd, en eerst dan
ontstaat een z.g. vervangings-behoefte.

De sterfte onder de artsen is groot en overtreft
in verhouding die van de andere mannelijke be-
volking. Volgens de sterfte-statistieken zouden er
in de laatste tien jaren 44 medici per jaar over-
leden moeten zijn, in werkelijkheid was dit aantal
per jaar 80 à 90. In de laatste jaren blijken er
gemiddeld 70 werkkinnen open te komen door
het overlijden van artsen jonger dan 65 jaar, ter-
wijl er door pensionneering of neerlegging der
praktijk 60 à 65 plaatsen per jaar vrij komen.

Maar de aanwas is de laatste jaren beduidend
meer dan het aantal opgekomen plaatsen, n.l. de
laatste jaren behaalden 321, 349 en 349 studenten
het arts-diploma.

Het aantal artsen dat de eerste jaren zal af-
studeeren kan men vrij nauwkeurig berekenen als
men het aantal ingeschrevenen aan de Universi-
teiten als uitgangspunt neemt. In 1940 zou het
aantal artsen te stellen zijn op ruim 6600, d.i. 73
artsen per 100.000 inwoners, of één arts op 1360
inwoners.

De gevolgen van deze toename zullen blijken uit het
grootere aantal artsen dat niet aan het minimum
inkomen kan komen. In 1934 was van iedere acht
artsen die de praktijk gedurende tenminste vijf
jaren hadden uitgeoefend, één arts niet in staat
uit dien hoofde een redelijk inkomen te verwer-
ven. In 1940 zal deze toestand zich verergerd heb-
ben zoodat van iedere vijf artsen één arts niet de
minimum inkomen-grens bereikt zal hebben.

Men heeft zich misschien reeds afgevraagd: wij
zijn toch een koloniale mogendheid? Kunnen onze
koloniën dan deze overvloedige artsen niet een ruim
en prachtig arbeidsveld verschaffen? Het aantal
artsen werkzaam in Ned. Oost-Indië was in 1934
plm. 1300, waaronder 500 artsen die alleen in het
bezit waren van een z.g. Indisch diploma, d.i. een
artsdiploma in Indië behaald en alleen recht-
gevend op praktijk-uitoefening in Indië. Dit in
Indië opgeleid aantal artsen is vrij aanzienlijk en
het laat zich aanzien dat dit percentage zal stijgen.

De subcommissie geeft als haar mening te ken-
nen dat Indië jaarlijks 40 jonge Nederlandsche
artsen ter vervanging van afgevoerde functiona-
rissen kan gebruiken. Bovendien is Indië niet meer
de kurk waar het Moederland op drijft en spelen
de slechte economische omstandigheden in onze
overzeesche gewesten een voorname rol.

Waar we dus zagen dat de toestand momenteel
zoodanig is, dat het evenwicht tusschen vraag en
aanbod der artsen zeer labiel, wankel is, dan
rijst de vraag of hierin verandering of zelfs ver-
betering is te brengen.

Nu is een gedeelte der subcommissie van oor-
deel, dat een „numerus clausus” moet worden in-
gevoerd, d.w.z. dat de minister van Onderwijs,
Kunsten en Wetenschappen na ingewonnen advi-
es het maximum aantal studenten aangeeft dat
tot de studie kan worden toegelaten. De gelukkigen
die dan zouden worden toegelaten tot de studie der
geneeskunde, zouden dan zijn de z.g. top-leerlin-
gen, de uitblinkers van de eindexamens. Hieraan
zijn o.l. groote gevaren verbonden, daar de prak-
tijk heeft uitgewezen, dat niet alleen gaven van
verstand, maar ook andere gaven noodig zijn. Hoe vaak
gebeurt het niet dat een eindexamen goed afgelegd
wordt en de struikelingen reeds beginnen met het
eerste academische examen. Daarom lijkt ons het
idee dat Dr Hulshoff Pol oppert (aanhangel van
het meergenoemde rapport) veel aantrekkelijker.
De toelating tot de geneeskundige studie zou zoo-
danig geregeld moeten worden:

1e. dat zij die door hun geestelijken aanleg als

het ware aangewezen zijn tot hogere studie, tot
de universiteit dienen te worden toegelaten.

2e. dat een tekort aan fondsen geen reden mag
zijn, dat deze geestelijk begaafden hun roeping
niet kunnen volgen.

3e. dat ook anderen dan de meest begaafden
de universiteit moeten kunnen bezoeken, doch deze
in tegenstelling met de begaafden ten volle de
kosten van het onderwijs zullen hebben te dragen.

4e. dat er evenwicht komt en blijve tusschen
het aantal bezitters van academische en andere
graden en de behoefte in de maatschappij aan af-
gestudeerden.

De moeilijkheid is hier natuurlijk, het verschil
tusschen de begaafden en de minder begaafden
aan te geven. Het is de bedoeling van Dr Pol om
de minder begaafden veel meer te weren dan tot
nu toe het geval was. In de praktijk is men hier
echter reeds aan toe, het aantal eerste jaars stu-
denten dat zakt voor het propaedeutisch examen
(eerste gedeelte candidaatsexamen) is zeer groot,
met als gevolg een afvloeiing na een of meer bij
herhaling mislukte pogingen.

In theorie zijn wel verschillende mogelijkheden
naar voren te brengen, maar in de praktijk zal
dit zeker tegenvallen. Terecht merkt Dr Pol op,
dat het universitaire onderwijs ten allen tijde door
de eeuwen heen opengestaan heeft voor een ieder,
ook vreemdelingen, die om welke reden dan ook,
zich geestelijk verder wenschen te bekwalen. Het
zou dan ook een groote fout en een stap terug
zijn wanneer deze vrijheid werd opgeheven.

De toekomst van hen die zich dit jaar zullen
laten inschrijven als student in de geneeskunde en
klaar kunnen komen in de jaren 1943—1944, ziet
er somber uit.

We zijn er ons wel van bewust dat ook van
andere academisch gevormden op de arbeidsmarkt
slechts een gedeelte werk zullen krijgen. Stel-
len we (met de samenstellers van het rapport) de
vraag naar arbeidskrachten in een bepaald beroep
gelijk aan 100, dan zullen er in de eerste jaren
zich aanbieden van rechtsgeleerden 195, tandart-
sen 345, natuurkundigen 200, scheikundigen 320,
apothekers 350, leeraren 260, veeartsen 125—160,
ingenieurs 180. In het algemeen is het aanbod
twee maal zoo groot als er vraag is naar arbeids-
krachten.

Maar met de categorie van artsen staat de Volks-
gezondheid in nauw verband. Een te veel aan
artsen zal zich op den duur moeten wreken op
't publiek en de mogelijkheid is niet uitgesloten,
dat een goed Hollandsch spreekwoord (waar het
gaat over honden en hazen) zou bewaarheid
worden.

Samenvattend komen we tot het volgende. De
toekomst der artsen in Nederland is somber. De
uitbreidings- en vervangingsbehoefte is kleiner dan
de aanwas van afgestudeerde artsen.

De volksgezondheid eischt geen verdere uitbrei-
ding van het aantal geneeskundigen.

Laat daarom ieder die tot arts opgeleid wenscht
te worden zich nauwkeurig afvragen waarom hij
(of zij) dit gaarne wenscht. Alleen hij die uit
„roeping” (laten we het zoo mogen noemen) dit
wenscht, heeft kans van slagen en niet degene
voor wien het materiële voordeel primair is,
want dan zal desillusie niet uitblijven.

Zwolle.

Dr J. H. H.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN

„Vrijheid”.

II.

We hebben met hetgeen we in het vorige artikel
ter sprake brachten, nog geen antwoord gegeven
op die vraag: Kunt ge nog volkomen vrij des
Zondags Gods Woord verkondigen, zooals dat be-
hoort?

Nu is deze vraag om meer dan één reden niet
zoo gemakkelijk te beantwoorden.

We zouden er wel een antwoord op kunnen
geven, dat er iets van zei, maar meer algemeen,
en dat zou de lezers zeker niet bevredigen. We
zouden het dan zoo willen zeggen, dat we in
doorsnee genomen, volkomen deelen in de duit-
sche gelijkgeschakelde vrijheid, en ons naar dat
begrip vrij kunnen bewegen en uiten.

Doch ik begrijp best, dat men met dat antwoord
niet tevreden is.

Want die vraag wordt gesteld aan dēze zijde
van de grens, en de bedoeling er van is juist, om
te weten te komen, in hoever er op een bepaald
punt tusschen die twee begrippen van eenzelfde
woord gelijkheid en verschil bestaat. Men stelt
die vraag met ons begrip als uitgangspunt.

* * *

Die vraag is in het algemeen niet met Ja! of
Nee! te beantwoorden.

We willen vooropstellen, dat het een onvoor-
waardelijke eisch van God is, dat het Evangelie
klaar en duidelijk wordt gepredikt met volle toe-
passing op het breede menschenleven; dat daar

om der wille van een mensch nimmer iets aan mag worden toegevoegd, en dat er uit vrees voor een mensch ook nooit iets van mag worden weggenomen, waarvan men de vaste overtuiging heeft, dat het de onwettelijke waarheid Gods is. Wat wij in onze geloofsbelijdenis uitspreken met betrekking tot het zich voegen bij de ware Kerk, is hier van niet minder kracht: Gods Woord moet worden gepredikt, ook ofschoon het zoo ware, dat de Magistraten en plakaten der Prinsen daar tegen waren, en dat de dood of eenige lichamelijke straf daaraan hing.

En nu geloof ik zonder eenige reserve te kunnen zeggen, dat dat Evangelie in onze Kerken in Duitschland Zondag op Zondag wordt verkondigd, precies als bij ons, en dat is nog altijd toegestaan.

Wel is er een enkele maal iets voorgevallen.

Het is bekend, dat er een „taalverbod“ is gekomen, waarbij het gebruik der Nederlandsche taal in onze Kerken werd verboden. Dat verbod bestaafte nog, maar enkele Kerken, die daarvoor bijzonder in aanmerking komen, hebben daarin toch heel wat verlichting gekregen, en mogen voor een kleiner of grooter deel de diensten in de Nederlandsche taal houden.

In het begin, toen dat verbod was uitgevaardigd, was er in sommige Kerken ook een door de autoriteiten aangewezen luisteraar, die de opdracht had om te controleeren, of de bepalingen wel werden nageleefd.

Later is die er niet meer geweest.

Alleen in het begin is dat een paar maal voorgekomen.

En toen is het ook een keer gebeurd, dat enkele weken daarna in een bepaalde Kerk de politie bij een der ouderlingen kwam om navraag te doen naar de beteekenis en bedoeling van een uitdrukking, die hij in een van die diensten in het bidden had gebruikt.

Die zaak is toen wel goed afgelopen.

We willen maar zeggen, dat het ook wel eens anders zou kunnen loopen, indien wel zoo'n luisteraar aanwezig was. Want indien het zoo iemand er om te doen was, zou hij gemakkelijk een uitdrukking in de prediking kunnen vinden om op grond daarvan een aanklacht in te dienen. Dat is heel geen kunst. En op die wijze zouden heel wat moeilijkheden kunnen ontstaan.

We zijn daarvan gelukkig verschoond gebleven tot nu toe; persoonlijk hebben we den indruk, dat de autoriteiten, waarmee wij te doen hebben, momenteel een meer welwillende houding jegens onze Kerken in acht nemen, dan ze vroeger wel eens deden.

Dat alles bracht mee, dat we op kerkelijk gebied nog heel wat kunnen genieten van dat begrip „vrijheid“ in den voormaligen zin van het woord. Heel anders zou dat naar onze meening zijn gegaan, wanneer wij mede in den kerkstrijd waren verwickeld, die op het oogenblik in de landkerken op zoo droeve wijze wordt gestreden.

Die is tot nu toe geheel aan ons voorbijgegaan, wat het institutionele kerkelijke leven aangaat, daar we volkomen buiten dat kerkverband staan, en er zóó dus niets mee hebben te maken.

Dat beteekent niet, dat daarvoor in onze kringen geen belangstelling zou bestaan: alles wordt, voorzover dat mogelijk is, met aandacht gevolgd, daar het een zaak van het hoogste gewicht is voor de Kerk in het algemeen.

Waar die kerkstrijd heerscht, daar is de „vrijheid“ in de nieuwe banen geleid.

Nu is er ook nog weer heel wat verschil in die „vrijheid“, in verband met het terrein, waar men zich bevindt. Zoolang men zich beweegt op zuiver theoretisch gebied, en het dus bij woorden blijft, laat men nog heel wat gaan; anders wordt het, wanneer men op het gebied der praktijk komt, en men zijn theorieën wil verwerkelijken en zijn beginselen toepassen. Zijn ze dan niet in overeenstemming met de nieuwe ideeën, dan behoeft niemand een poging tot verwerkelijking van zijn gedachten te ondernemen. Want dat behoort niet bij die „vrijheid“ van dat nieuwe begrip.

Kom ik nu nog even op die beginvraag terug, of we Gods Woord nog vrij kunnen prediken, dan kunnen we die vraag met ja! beantwoorden, wanneer men maar alles in het oog houdt, wat we daarover hebben opgemerkt; dan moeten al die omstandigheden in aanmerking worden genomen, en ik kan daarom aanbevelen, ze met aandacht te lezen.

VAN RAALTE.

BRIEF UIT AMERIKA

De Derde Algemeene Synode.

De derde algemeene synode van de „Presbyterian Church of America“ werd onlangs te Philadelphia gehouden. De J. J. de Waard werd met groote meerderheid van stemmen tot voorzitter verkozen. Dit was in zichzelf reeds een verblijdend teken. Het toonde dat de Gereformeerden het wel van de Fundamentalisten zouden winnen.

De strijd brak spoedig los. De vergadering van de „Independent Board for Presbyterian Foreign Missions“ had op 31 Mei plaats gevonden. Hier hadden de Fundamentalisten den boventoon gespeeld. De Gereformeerden in dien Board hadden daags voor de synode voor hun lidmaatschap in den board bedankt. De eerste vraag waarvoor de synode werd gesteld was dus of zij de „Independent Board“ weer, zooals het vorig jaar, aan de kerken kon aanbevelen.

De buitenlandsche zendingscommissie der kerk diende een rapport in, waarin werd aanbevolen dat, aangezien de „Independent Board“ de Gereformeerde lijn had verlaten, de kerken nu zelf hun eigen buitenlandsche zendingswerk zouden ondernemen. Een minderheidsrapport werd ingediend door Ds C. McIntire.

Men kan begrijpen, dat het debat over dit rapport nog al wat welsprekendheid deed losbarsten.

Toch bleek spoedig dat de Fundamentalisten hopeloos in de minderheid waren. Het voorstel der commissie werd met groote meerderheid van stemmen aangenomen. Voortaan zal de Presbyterian Church of America los zijn van den „Independent Board“. Ds Woodbridge, die de secretaris was van den „Independent Board“, heeft ook dien board verlaten en wordt nu secretaris beide voor de buiten- en de binnenlandsche zendingscommissie der kerken.

Vier kandidaten, allen van Westminster, die zich bij den „Independent Board“ hadden aangediend en hun examen voor dien Board reeds hadden gedaan, hebben zich onmiddellijk teruggetrokken en hopen nu zoo spoedig mogelijk door de kerken zelf uitgezonden te worden. Van de ongeveer twintig zendelingen, die reeds door den „Independent Board“ zijn uitgezonden weet men nog niet wat zij doen zullen. Toch geeft het feit dat de meesten hunner van Westminster afkomstig zijn goede hoop, dat ze met de kerken mee zullen gaan.

...

De tweede zaak, die met groote spanning werd behandeld, was de geheelonthoudersquaestie. Ook hier stonden de Fundamentalisten en de Gereformeerden sterk tegenover elkander. Verschillende „overtures“ (voorstellingen) waren er ter tafel. Die van California, waar de Fundamentalisten het sterkst zijn, en die van Chicago waar Dr Buswell van Wheaton College een leidende figuur is, verlangden, dat de Synode geheelonthouding aan de kerken zou aanbevelen. Ongeveer een geheel dag is over deze quaestie gedebatteerd. Dr Buswell sprak bijna een uur aaneen. In zijn speech trachtte hij aan te toonen, dat het geheele onderwijs te Westminster, van de Apologetiek via de Dogmatiek tot de Ethiek, van de Amerikaansche Presbyteriaansche traditie was afgeweken. De kerken moesten dus nu maar kiezen, of ze naar de aloude Amerikaansche Presbyteriaansche traditie van geheelonthouding wilden terug keeren, of dat ze de nieuwe leer van Westminster wilden volgen.

Reeds maanden voor de synode schreef Dr Buswell in een brief aan de faculteit te Westminster, dat de „Presbyterian Church of America“ zich misschien wel geheel en al van Westminster los zou moeten maken. Ook heeft hij eenige boekjes geschreven, waarin hij zich verre van Gereformeerd in zijn denken heeft getoond. De zaak zal dus heel wat dieper dan de geheelonthoudersquaestie op zichzelf.

Toen de stemming ook hier weer een diepe nederlaag voor de Fundamentalisten betekende, gaven ze spoedig te kennen, dat ze onmogelijk langer in hetzelfde kerkverband met ons konden samengaan. Tijdens de zittingen der synode hebben ongeveer veertien predikanten en vier ouderlingen zich afgescheiden en de „Bible Presbyterian Synod“ gevormd. „The Christian Beacon“, het blad van Ds McIntire, verhaalt ons, dat de „Bible Presbyterian Synod“ de Westminsterse geloofsbelijdenis heeft aangenomen, zooals die bestond in Mei 1936. Dat beteekent dus, dat men de min of meer Arminiaansche toevoegselen van 1903, die er verleden jaar in Juni door de „Presbyterian Church of America“ waren afgesneden, er weer aan toevoegt. Daarbij zegt men, van plan te zijn, de belijdenis te veranderen, in zoover ze niet duidelijk het Premillennialisme leert.

We kunnen het dan ook niet anders dan als een grooten zegen beschouwen, dat Ds Buswell, Ds McIntire en anderen ons hebben verlaten. Ze deden slechts schade aan het Gereformeerde werk dat hier was begonnen.

Ook mogen we uit dit alles met ootmoedigen dank aan God opmerken, met welk een grooten en onverbeurden zegen Hij het werk van Dr Machen en Westminster Seminary heeft bekroond. Zij, die hun opleiding te Westminster hebben genoten, komen meest zelf van half Arminiaansche-dispensationalistische kringen. Toch stonden ze nu bijna allen pal voor de Gereformeerde waarheid. Sommigen humer stemden zelfs tegen den wensch van eigen ouders of vrienden met de Gereformeerden. Dat het nu al Israël is wat Israël heet, zou ik niet durven beweren; maar wel mag ik vermelden, dat de Gereformeerde beweging alhier nu op beter fundament staat dan ooit tevoren.

C. VAN TIL.

STEMMEN UIT ONZE KERKEN

„Onwaardig bedrijf.“

„Onwaardig bedrijf“, zoo noemt mevvr. Kuiper—van Oord hetgeen de heer Janse schrijft ten aanzien van de Grieksche filosofie in zijn boekje „De mensch als levende ziel“, in „De Heraut“ van 20 Juni 1937 onder de rubriek Leestafel.

Men zou met recht kunnen vragen, of de methode van beoordeelen, die hier in „De Heraut“ is toegepast, niet heel erg beneden peil is.

En de critiek zelf is dat evenzeer.

Want hoe men het ook wendt of keert, deze beoordeeling kan niet anders worden gequalificeerd dan als spotten met den ernst van de antithese.

...

Mevrouw Kuiper tracht het betoog van den heer Janse te verklaren uit „ressentiment“. Er zou dus bij den heer Janse een oud zeer aanwezig zijn, dat hem hatelijk maakt tegen iets, wat hij niet zou aan kunnen. Er was eens een tijd, toen slechts liberalisten zich verlaagden tot zulke „psychologische verklaringen“. Met die lieden, die Kuipers stichtten van de Vrije Universiteit uit ressentiment verklaarden — het heette dat hij boos was omdat hem geen hoogleeraarsplaats aan een staatsuniversiteit werd gegund — stelt mevrouw Kuiper—van Oord zich op één lijn.

Wat te zeggen van zulk een redeneering: wat de heer Janse schrijft over Grieksche filosofie zou geboren zijn uit „de eigenaardige animositeit van hem, die het voorrecht eener klassieke vorming moeten missen, en nu bewust of onbewust, gebeten zijn op wat zij derven“.

Zie, als men zoo iets leest, dan schaamt men zich over „De Heraut“.

Het is niet alleen beschamend, het is ook leerzaam.

Want er moet toch iets zijn, dat zulk een doen verklaart. En bedenkt men dat, dan brengt dit optreden van een gereformeerd kerkelijk weekblad toch weer tot nieuwe werkzaamheid en waakzaamheid.

...

Daartoe moet ik wel even op den inhoud van deze critiek ingaan, en de voornaamste fouten recht zetten.

Als mevrouw Kuiper even diep inzicht in de Grieksche wijsbegeerte heeft als de heer Janse, dan kan ik haar geluk wenschen. Uit deze bespreking van haar hand blijkt dit echter niet.

Mevrouw Kuiper zal mij wel niet het recht willen ontzeggen dit haar even onder het oog te brengen; het gaat hier over zaken, die mijn vak raken. En waar zij zelf getuigt, dat de beoefening van de studie der Grieksche wijsbegeerte de eruditie van een klassicus vraagt, wil ik haar op dit punt gaarne tegemoet komen. Zelf heb ik die eruditie, zooals ze hier wordt getuigd, nu niet zoo heel hoog. Ik weet te goed, dat men den hoogsten academischen graad kan hebben behaald en toch bij zich zelf bitter weinig eruditie kan ontdekken; zoo gaat het mij ten minste. En ik weet te goed, dat een niet-academisch-gevoerde eruditie kan verworven hebben, die den academicus met verbazing vervult — ik denk hier onwillekeurig aan den heer Janse. Doch waar mevrouw Kuiper schijnt te meenen, dat een klassicus eo ipso over eruditie beschikt, moge ik haar verzekeren, dat ik menig maal met den heer Janse heb gesproken en gecorrespondeerd, over vragen op het gebied van de oud-Grieksche wijsbegeerte, doch dat ik nimmer dien vreemden indruk opdeed, die door mevrouw Kuiper met zooveel felheid wordt uitgesproken. Wel profiteerde ik daarbij steeds van het scherpe verstand en de breede kennis van den heer Janse. Meent mevrouw Kuiper misschien, dat God Zijn gaven aan academische titeltjes bindt?

Het is wel heel klein, dit schermen met het ressentimentsargument. En het is ook heel ondoelbaar. Is het niet heerlijk, dat de HEERE ook niet-universitair gestudeerde mannen schenkt, bij wie zij, die het voorrecht van een klassieke vorming, en het voorrecht van een academische vorming mochten genieten, gaarne in de leer gaan?

Hoe komt mevrouw Kuiper toch bij haar zonderlinge opvatting? Wat beteekent die hantaine afwijzing van levenswijze, die God schonk?

Er zit een zeker aristocratische in deze houding. Zoo iets van: wat wil zoo'n profeet, die niet eens een academischen titel heeft! Ik zal nu maar geen psychologische verklaring gaan zoeken voor de gebetenheid jegens iemand, die zonder titeltje toch durft te schrijven over ingewikkelde problemen. Wel stel ik echter belang, en dat zal ieder gereformeerde doen, in den principiëlen achtergrond van zulk een houding.

Laat ik daarbij vooropstellen — me dunkt, dat is noodig — dat het me niet om of tegen personen gaat. Of mevrouw Kuiper een calviniste dan wel een humaniste is blijft hier buiten geding. Doch de principiële beteekenis van haar argumentatie verdient belangstelling.

Het aristocratische, dat ik zooeven signaleerde, verklaar ik niet uit een of anderen psychischen toestand, maar wel uit een onverleete rest van philologische humanisme. Want het blijkt, dat het feit, dat hier geraakt wordt aan de heerlijkheid van de antieke cultuur, scherp, ja bijna giftig verzet uitlokt.

„De Grieksche filosofie heeft rijk en schoon en ook langdurig gebloeid in een veelheid van beroemde scholen“.

Dit zinnetje is zwaar van inhoud. Zulk een uitspraak kan zeer wel zwaarder zijn dan degeen die haar doorgeeft beseft. Dat is niet erg. In dit geval hoop ik het zelfs. Ik hoop dat mevrouw Kuiper niet goed weet wat zij zegt, want anders is zij op een gevaarlijke manier verstrikt in de lügen van het klassicisme.

Doch bezien wij de gedachte op zich zelf, afgedacht van de persoon die haar neerschreef. Dan gaat het over rijkdom en schoonheid; over een lange geschiedenis; over veelvoudigheid; en over roem.

Die rijkdom
Er heeft en
sche cultu
pingsmach
moed van
over deze
heidene in
het wandel
ontrent zij
Hier zit
vrouwing v
nantiën, en
de mensche
hoven den
Is het zelf
Zonder dat
heid niet i
Want i
zoo schoo
En die ve
nische. De
ze heden a
Isocrates t
Plato; de
Socrates —
geeft; de b
Epicuraeüs
Lucianus je
philosophen
vondigheid,
volk, dat in
ander opbo
aanprijs di
Natuurlijk
Blijvend zij
een heiden
de mensch
hij zijn hoo
delijke gem
En ande
lijks zou zi
den afvalli
denkbeeld
die welke
staan.
En zoo
Grieksche
punt, waar
schoonste
Bij de be
juist omgek
veelvoudig
motieven u
Rijk en i
In de oudt
guren, die
jegens hen
onder de g
Die beroe
En wat bes
den Schep
denis, moge
schepeelen
Maar is di
van de m
anders. Da
vele eeuwe
een motief
feit, dat he
Klassicist
in hand. En
wordt bij h
ze zijn. Te
levensgeva

Zeergo
woorden. N
met een re
dat de sch
heer Janse
och, laat m
klassieke v
aggressief
het afkoms
assimileerd
dien dat w
En die gaat
dissertatie
Maar dat
De critiek
zelf bitter
Erger is,
in gereform
dat ze wor
lichting van
Dat bewij
broodnoodij
De HEE
wereldgelij
A.

Naschr
„Perschoon

HP

We hebbe
staande „re
Heraut“ va
moment, da
Reformatie
blijke) opt
een afkeure